

TIỀM NĂNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN DU LỊCH XANH TẠI QUẢNG BÌNH

ThS. LÊ ĐỨC THỌ

Trường Cao đẳng Nghề Đà Nẵng

Du lịch xanh là một xu hướng, đã và đang phát triển nhanh chóng ở nhiều nước trên thế giới, ngày càng thu hút sự quan tâm rộng rãi của khách du lịch, của các doanh nghiệp du lịch nói riêng và cộng đồng xã hội nói chung. Tại Việt Nam, phát triển du lịch xanh hiện nay không chỉ là yêu cầu cấp thiết mà còn là định hướng chiến lược quan trọng. Trong những năm qua, xu hướng phát triển du lịch xanh đã được một số địa phương triển khai và bước đầu thu được những kết quả khả quan như Đà Nẵng, Khánh Hòa, Kon Tum,... Đối với Quảng Bình, trong những năm qua, du lịch Quảng Bình đã và đang dần thích ứng theo xu hướng tăng trưởng xanh. Trong giai đoạn hiện nay, đặc biệt sau đại dịch Covid-19, khách du lịch có xu hướng gia tăng nhu cầu du lịch nghỉ dưỡng, gần gũi với thiên nhiên, nhu cầu về du lịch chữa bệnh, chăm sóc sức khỏe, do đó, phát triển du lịch xanh sẽ là hướng đi hợp lý đối với du lịch Quảng Bình. Tuy nhiên, thực tế phát triển du lịch tại Quảng Bình hiện nay cho thấy, việc khai thác tiềm năng để đẩy mạnh phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng xanh còn nhiều hạn chế, cơ sở vật chất, hạ tầng du lịch chưa đáp ứng nhu cầu, nguồn nhân lực du lịch còn thiếu, trình độ và chất lượng phục vụ chưa cao, các sản phẩm du lịch xanh còn nghèo nàn, công tác tuyên truyền, quảng bá du lịch chưa thật sự hiệu quả,... Chính vì vậy, nghiên cứu tiềm năng và đề xuất một số giải pháp nhằm đẩy mạnh phát triển du lịch xanh tại Quảng Bình hiện nay là cần thiết.

Tiềm năng phát triển du lịch xanh tại Quảng Bình

- Về tài nguyên du lịch

Quảng Bình là địa phương giàu tài nguyên để phát triển du lịch, nhất là loại hình du lịch theo hướng tăng trưởng xanh. Trong đó, nổi bật là Di sản Thiên nhiên thế giới Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng. Để xây dựng, phát triển du lịch Quảng Bình theo hướng tăng trưởng xanh bền vững thì không thể không nhắc đến sự đóng góp to lớn của Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng, nơi được xem là lá phổi xanh của Quảng Bình với hệ thống rừng nguyên sinh bạt ngàn có tính đa dạng sinh học cao và trên 400 hang động lớn nhỏ lồng lẩy được hình thành cách đây hơn 400 triệu năm là điều kiện thuận lợi để các tour du lịch mạo hiểm, khám phá hang động ở Quảng Bình sinh sôi, phát triển. Nhờ đó, Quảng Bình được mệnh danh là “Vương quốc hang động”.

Quảng Bình là địa phương được tạp chí The New York Times bình chọn là một trong 52 điểm đến hấp dẫn nhất hành tinh, được thiên nhiên ưu ái, ban tặng cho nhiều danh lam thắng cảnh đẹp tự nhiên và nổi tiếng như đèo Ngang, đèo Lý Hòa, cùng với 116km đường bờ biển và nhiều bãi tắm đẹp hấp dẫn như biển Nhật Lệ, bãi Đá Nhảy, Vũng Chùa - đảo Yến,... Ngoài ra, Quảng Bình còn được nhiều du khách biết đến là cái nôi của các di tích lịch sử, văn hóa như Quảng Bình quan, thành nhà Ngô, núi Thần Đinh và con đường Hồ Chí Minh huyền thoại.

Quảng Bình cũng sở hữu một số hang động

mới tuyệt đẹp như hang Sơn Đoòng, hang Tú Làn, hang Va,... nên việc đưa vào khai thác du lịch hang động đại trà là một việc làm thiết yếu. Một số hang động hiện nay đang làm tốt vai trò quảng bá cho Quảng Bình được nhiều du khách yêu thích như hang động Phong Nha, động Thiên Đường, động Tiên Sơn,... Ngoài ra, mới đây thì còn có sự góp mặt của tour du lịch 8 hang động nước ngầm thuộc hệ thống động Tú Làn với số lượng du khách hạn chế và giá thành khá cao nên khách tham gia chủ yếu là khách nước ngoài. Bên cạnh đó, cùng với các di tích lịch sử nằm trên tuyến đường Hồ Chí Minh huyền thoại hay khu di tích mộ phần của Đại tướng Võ Nguyên Giáp, vị tướng của hòa bình được đặt tại quê hương Quảng Bình cũng đã tạo ra một cơ hội lớn để Quảng Bình phát triển các tuyến du lịch tâm linh đầy hấp dẫn, thu hút du khách từ khắp nơi đổ về tham quan và nghỉ dưỡng.

Ngoài ra, với mong muốn đổi mới không ngừng các dịch vụ du lịch của Quảng Bình, thì hiện nay Quảng Bình đang thực hiện dự án đưa vào khai thác dịch vụ đưa du khách đi tham quan hệ thống hang động và Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng bằng trực thăng nhằm thu hút du khách lựa chọn Quảng Bình là địa điểm du lịch giá rẻ trong tương lai. Vì vậy, điều dễ hiểu khi Quảng Bình đang trở thành trung tâm du lịch mạo hiểm và thiên đường khám phá trải nghiệm hàng đầu châu Á với hệ thống hang động hùng vĩ cùng hệ sinh thái đa dạng và các giá trị văn hóa phong phú. Đồng thời, đây là điểm đến nghỉ dưỡng và thể thao giải trí cao cấp hàng đầu của Việt Nam gắn với lợi ích cộng đồng và phát triển du lịch bền vững.

- Về hạ tầng du lịch

Hạ tầng thương mại và du lịch đang được tập trung đầu tư đồng bộ hiện đại hóa; các dự

án resort, khách sạn,... hệ thống sân golf đã và đang được xây dựng phục vụ thị trường du lịch nghỉ dưỡng, phân khúc lưu trú hạng sang và các phân khúc khác sẽ mang đến cho khách du lịch những trải nghiệm hết sức độc đáo và khác biệt. Quảng Bình có hệ thống kết cấu hạ tầng giao thông đồng bộ, có sân bay, cảng biển, đường bộ, đường sắt, đường thủy. Cụ thể, cửa khẩu quốc tế Cha Lo, thuộc khu kinh tế cửa khẩu Cha Lo, là cửa khẩu lớn giữa Việt Nam và Lào; Cảng biển nước sâu Hòn La cho phép tàu 20.000 tấn vào ra, đã phê duyệt quy hoạch để nâng cấp tiếp nhận tàu 50.000 tấn ra vào với năng lực tiếp nhận 1,2 triệu tấn/năm; Sân bay Đồng Hới có tần suất 6-7 chuyến bay/ngày và được đánh giá là một trong những sân bay tăng trưởng nhanh nhất cả nước với mức tăng trưởng 20-25%/năm từ năm 2009; tuyến đường sắt Bắc-Nam; Quốc lộ 1A Bắc-Nam; Quốc lộ 12A nối phía Đông và phía Tây; đường Hồ Chí Minh (nhánh Đông và Tây).

Với những điều kiện tự nhiên sẵn có thì đến nay, các dự án quy hoạch Quảng Bình đã thu hút được hơn 126 dự án đầu tư với số vốn lên đến 100.000 tỷ đồng. Trong đó, các hệ thống cơ sở lưu trú cũng được đầu tư nâng cấp và mở rộng với các khách sạn Quảng Bình được xếp hạng từ 1 đến 5 sao để đáp ứng nhu cầu lưu trú của du khách khi đến với Quảng Bình.

- Về công tác chỉ đạo

Ủy ban nhân dân tỉnh Quảng Bình cũng có chủ trương khuyến khích phát triển điện mặt trời mái nhà trên địa bàn. Theo đó, yêu cầu Sở Công Thương chủ trì, phối hợp với các sở, ban, ngành, địa phương, Điện lực Quảng Bình và đơn vị liên quan tổ chức tuyên truyền, phổ biến, vận động các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp và Nhân dân hưởng ứng đầu tư phát triển điện mặt trời mái nhà tại các trụ sở cơ

quan, nhà máy, xí nghiệp, trang trại và hộ gia đình. Từ một vùng đất khô cằn, khắc nghiệt, đầy nắng và nhiều gió, Quảng Bình đã và đang dần biến khó khăn thành tiềm năng, lợi thế khi thu hút được nhiều công trình, dự án năng lượng đang được triển khai và hoàn thành, phần đầu trở thành trung tâm năng lượng lớn của khu vực và cả nước trong tương lai.

Như vậy có thể thấy, Quảng Bình hội tụ khá đầy đủ các điều kiện để đẩy mạnh phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng xanh. Tuy nhiên, thực tế cho thấy, phát triển du lịch theo định hướng tăng trưởng xanh bền vững ở Quảng Bình cũng đối mặt với nhiều khó khăn, thách thức như các sản phẩm du lịch xanh chủ yếu ở Quảng Bình là tour du lịch khám phá hang động, du lịch sinh thái,... thiếu các sản phẩm du lịch nghỉ dưỡng gắn với thiên nhiên, các sản phẩm và dịch vụ kèm theo tại một số điểm đến chưa phong phú, đa dạng; nguồn nhân lực du lịch Quảng Bình mặc dù được quan tâm phát triển nhưng thực tế chưa đáp ứng được yêu cầu, nhất là nguồn nhân lực du lịch chất lượng cao, hơn nữa tác động của đại dịch Covid-19 cũng đã dẫn đến tình trạng thiếu hụt nhân lực du lịch; hạ tầng phục vụ phát triển du lịch mặc dù được quan tâm đầu tư nhưng hiệu quả chưa cao, còn thiếu các khu nghỉ dưỡng cao cấp,...

Giải pháp đẩy mạnh phát triển du lịch xanh tại Quảng Bình

Ngày 22/1/2021, UBND tỉnh Quảng Bình đã ban hành Kế hoạch số 117/KH-UBND về thực hiện Chương trình hành động số 01-CTr/TU ngày 9/12/2020 của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh về phát triển du lịch thực sự trở thành ngành kinh tế mũi nhọn giai đoạn 2021-2025, trong đó, đề xuất mục tiêu phát triển du lịch giai đoạn 2021-2025 như sau: Tổng số khách du lịch giai đoạn 2021-2025 đạt 25-28

triệu lượt, tốc độ tăng trưởng bình quân đạt 10-12%/năm. Năm 2025, tổng số khách du lịch đến Quảng Bình đạt 7-8 triệu lượt khách, trong đó, khách quốc tế chiếm tỷ lệ từ 10-20%. Tỷ lệ đóng góp của du lịch đạt 10-12% GRDP tỉnh và góp phần đưa ngành dịch vụ đạt 50,5% trong cơ cấu tổng sản phẩm trên địa bàn. Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng được công nhận là khu du lịch Quốc gia.

Để thực hiện được mục tiêu này, định hướng phát triển du lịch Quảng Bình theo hướng tăng trưởng xanh là hướng đi phù hợp. Để đẩy mạnh phát triển du lịch xanh tại Quảng Bình, cần:

Thứ nhất, Quảng Bình cần xây dựng kế hoạch phát triển ngành du lịch theo chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030. Quảng Bình phải đánh giá đầy đủ tiềm năng, hiện trạng phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng xanh; lựa chọn mô hình phát triển, thực hiện các giải pháp phát triển phù hợp với thực tiễn tại địa phương. Sở Du lịch Quảng Bình cùng với Hiệp hội Du lịch Quảng Bình sẽ tích cực tuyên truyền, vận động các doanh nghiệp, khu resort, khách sạn lớn, hộ kinh doanh du lịch,... đầu tư lắp đặt hệ thống năng lượng mặt trời để giảm chi phí điện năng, đồng thời tạo không gian du lịch thân thiện với môi trường.

Thứ hai, làm tốt công tác tuyên truyền, quảng bá hình ảnh du lịch, đặc biệt ứng dụng công nghệ số trong quảng bá du lịch Quảng Bình. Tuyên truyền, phổ biến nhằm nâng cao nhận thức về phát triển du lịch xanh. Phát triển du lịch xanh là nhiệm vụ quan trọng trong chiến lược du lịch Quảng Bình. Cần nâng cao nhận thức và đào tạo về du lịch xanh, trước hết là đối với các nhà quản lý các cấp từ quản lý nhà nước, quản trị doanh nghiệp của ngành du lịch và các ngành có liên quan đến du lịch về

nội dung, ý nghĩa và tầm quan trọng của việc phát triển du lịch xanh. Đồng thời, cần nâng cao nhận thức, giáo dục, đào tạo cho cộng đồng về phát triển du lịch xanh, nhất là ở các vùng, các điểm, khu du lịch. Các cơ quan quản lý nhà nước về du lịch cần có kế hoạch đào tạo ở nước ngoài đối với các cán bộ chuyên môn và cán bộ quản lý để quản lý du lịch xanh, tăng trưởng xanh và kinh tế xanh.

Thứ ba, nghiên cứu tiềm năng, lợi thế, xây dựng những sản phẩm du lịch xanh đặc trưng gắn với thương hiệu du lịch Quảng Bình. Tỉnh Quảng Bình cần thực hiện quy hoạch các tour du lịch sinh thái, phát triển các sản phẩm du lịch sinh thái, du lịch nông nghiệp, du lịch cộng đồng thân thiện với môi trường, đặc biệt là mở rộng không gian du lịch về phía Bắc và phía Tây. Có thể nói, chuỗi sản phẩm du lịch xanh đang được kỳ vọng là hướng phát triển tiềm năng của tỉnh Quảng Bình. Không chỉ thân thiện với môi trường, mô hình này còn giúp gia tăng lợi thế cạnh tranh và thu hút du khách. Nhằm hướng đến mục tiêu tăng trưởng xanh, phát triển du lịch sinh thái, đầu tư cho các dịch vụ du lịch sinh thái là rất quan trọng. Đây cũng là hướng đi đúng, hiệu quả trong mục tiêu phát triển du lịch bền vững. Để đáp ứng nhu cầu của du khách, tỉnh Quảng Bình cần tiếp tục nâng cao chất lượng dịch vụ các sản phẩm du lịch mạo hiểm, trải nghiệm và khám phá hang động; phát triển các sản phẩm du lịch sinh thái, du lịch nghỉ dưỡng kết hợp làm việc từ xa cho nhóm khách chi tiêu cao; xây dựng chương trình trọn gói du lịch nghỉ dưỡng kết hợp thể thao, giải trí, chăm sóc sức khỏe,... Bên cạnh đó, ngành du lịch và các doanh nghiệp trong tỉnh cũng kết hợp đẩy mạnh phát triển các sản phẩm OCOP, đồ lưu niệm đặc trưng của tỉnh.

Thứ tư, đẩy mạnh đầu tư phát triển hạ tầng,

nâng cấp cơ sở vật chất ngành du lịch. Nhà nước cần có chính sách khuyến khích tăng cường tính “xanh” trong phát triển cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch, trong các dịch vụ du lịch với những điều kiện cụ thể ở mỗi nơi như ứng dụng năng lượng gió, mặt trời, sử dụng vật liệu tái chế, vật liệu tự nhiên, chế biến rác thải, xử lý nước thải, giảm thiểu tiêu hao xăng, dầu trong giao thông, trong tiêu dùng, an toàn vệ sinh thực phẩm,... hoặc khuyến khích các chương trình bảo tồn và truyền bá văn hóa dân gian, dân tộc trong phát triển du lịch. Cần kết hợp chặt chẽ giữa quá trình xây dựng nông thôn mới với phát triển du lịch xanh. Nhà nước cũng như doanh nghiệp cần đẩy mạnh hơn nữa và đầu tư xứng đáng cho quảng bá, xúc tiến mạnh hơn về du lịch xanh trong phạm vi toàn xã hội, cho khách du lịch bằng nhiều hình thức khác nhau, phương tiện khác nhau nhằm xây dựng một thương hiệu du lịch xanh Quảng Bình, một điểm đến thân thiện thu hút đối với du khách.

Thứ năm, nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về du lịch tại Quảng Bình. Trong định hướng phát triển du lịch xanh, Quảng Bình cần thực hiện tốt công tác quy hoạch, đầu tư hạ tầng và thu hút đầu tư phát triển du lịch. Tăng cường liên kết phát triển du lịch xanh với các địa phương khác để lan tỏa giá trị của sản phẩm và nâng cao nhận thức của cộng đồng du khách khi hưởng thụ sản phẩm du lịch xanh. Cơ quan quản lý nhà nước về du lịch cần hướng đến chiều sâu, có chính sách khuyến khích du lịch nông nghiệp. Thúc đẩy du lịch tái tạo thông qua chính sách hỗ trợ cho doanh nghiệp tái chế, chuyển dịch cơ cấu lao động và đào tạo lại lao động ngành du lịch ở địa phương; thiết lập chính sách ưu tiên và kiểm soát phát triển đô thị xanh từ lợi thế cân bằng giữa khai thác tiềm năng của địa phương với vấn đề bảo vệ môi

trường, tái tạo tài nguyên. Công tác quy hoạch và quản lý thực hiện quy hoạch phải được thực hiện nghiêm túc, đảm bảo không phá vỡ quy hoạch, điều chỉnh tùy tiện vì lợi ích trước mắt của doanh nghiệp mà phá hủy tài nguyên, cảnh quan, môi trường; thực hiện nghiêm chỉnh việc đánh giá tác động môi trường đối với dự án đầu tư phát triển tại các khu, điểm du lịch và nơi có tài nguyên du lịch trước khi cấp phép hoạt động.

Thứ sáu, tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng nhân lực du lịch. Du lịch xanh sẽ là xu hướng du lịch tất yếu được lựa chọn của nhân loại, bởi nó đề cao ý thức của con người trong việc tôn trọng tự nhiên, giữ gìn bản sắc văn hóa, bảo vệ môi trường sinh thái và khôi phục đa dạng sinh học. Tuy nhiên, du lịch xanh không chỉ gắn với các trải nghiệm các điểm đến sinh thái, mà phải bao gồm “xanh” từ vận chuyển, ăn uống, rác thải, nguyên vật liệu trong quá trình sử dụng thi công công trình du lịch,... đặc biệt là cần nguồn nhân lực “xanh”. Do đó, đào tạo, bồi dưỡng nhân sự “xanh” giúp cho nhân lực du lịch tăng sự gắn bó, ổn định, bền vững, lâu dài chứ không phải chính sách cạnh tranh thiếu lành mạnh, dẫn tới tỷ lệ nhảy việc rất cao, khủng hoảng về nhân lực.

Như vậy, Quảng Bình có nhiều tiềm năng để phát triển du lịch theo hướng tăng trưởng xanh. Trong những năm qua, du lịch Quảng Bình luôn chú trọng sáng tạo, liên kết, phát triển các sản phẩm du lịch song song với đẩy mạnh công tác quảng bá, xúc tiến trong nước và quốc tế. Sau đại dịch Covid-19, Quảng Bình hiện là một trong những địa phương tích cực, chủ động bắt nhịp, đón đầu xu hướng, thực hiện đồng bộ nhiều giải pháp nhằm đưa du lịch phục hồi, phát triển, trong đó, phát triển du lịch xanh là hướng đi được tỉnh Quảng Bình quan tâm. Trong thời gian tới, để đẩy mạnh phát triển du lịch xanh, Quảng Bình cần xây dựng kế hoạch phát triển ngành du lịch theo chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030; làm tốt công tác tuyên truyền, quảng bá hình ảnh du lịch, đặc biệt ứng dụng công nghệ số trong quảng bá du lịch Quảng Bình; nghiên cứu tiềm năng, lợi thế, xây dựng những sản phẩm du lịch xanh đặc trưng gắn với thương hiệu du lịch Quảng Bình; đẩy mạnh đầu tư phát triển hạ tầng, nâng cấp cơ sở vật chất ngành du lịch; nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về du lịch tại Quảng Bình; tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng nhân lực du lịch ■

Tài liệu tham khảo:

1. Ban Chấp hành Trung ương (2017), *Nghị quyết số 08-NQ/TW ngày 16/1/2017 của Bộ Chính trị về phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn*. Hà Nội.
2. Tỉnh ủy Quảng Bình (2020), *Chương trình hành động số 01-CTr/TU ngày 9/12/2020 của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh về phát triển du lịch thực sự trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, giai đoạn 2021-2025*. Quảng Bình.
3. Thủ tướng Chính phủ (2011), *Quyết định số 2473/QĐ-TTg ngày 30/12/2011 phê duyệt Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030*. Hà Nội.
4. Thủ tướng Chính phủ (2021), *Quyết định số 1658/QĐ-TTg ngày 1/10/2021 phê duyệt Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn đến 2050*. Hà Nội.
5. Ủy ban nhân dân tỉnh Quảng Bình (2021), *Kế hoạch số 117/KH-UBND ngày 22/01/2021 về thực hiện Chương trình hành động số 01-CTr/TU ngày 9/12/2020 của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh về phát triển du lịch thực sự trở thành ngành kinh tế mũi nhọn giai đoạn 2021-2025*. Quảng Bình.